

- **ENERJİ FİYATLARINDAKİ YÜKSELİŞİN NEDENLERİ**
- **İZLENEN HATALI ENERJİ POLİTİKALARI**
- **NELER YAPILMALI ?**

OĞUZ TÜRKYILMAZ (İE'73)

ODTÜ MEZUNLAR DERNEĞİ ENERJİ KOMİSYONU ÜYESİ

TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI ENERJİ ÇALIŞMA GRUBU BAŞKANI

ODTÜ MEZUNLAR DERNEĞİ
2.3.2019

2018 GERÇEKLEŞMEYEN ÖNGÖRÜLER

	2017 SONU	2018 HEDEF	2018 GERÇEKLEŞME	2019 HEDEF
KURULU GÜÇ(MW)	85.200	91.028	88.550	94.341
ELEKTRİK TÜKETİMİ (TWH)	296,7	TALEP 300,1	300,7	2019-315,8 2020-324,8
		DÜŞÜK SENARYO 301,5		
		BAZ SENARYO 304,4		
		YÜKSEK SENARYO 307,2		
DOĞAL GAZ TÜKETİMİ (MİLYAR m ³)	53,3	54,5	48,9	52,1
ENERJİ GİRDİLERİ İTHALATI (MİLYAR USD)	37,2		43,0	

YOKSULLARA ENERJİ DESTEĞİ

- Odamız uzun süredir enerji yoksulları ve yoksunlarına, çağdaş yaşam koşullarını sağlayacak miktarda ücretsiz elektrik ve doğalgazın kamu tarafından temin edilmesini savunagelmıştır.
- Cumhurbaşkanı, 08.01.2019 tarihinde AKP Meclis Grubunda yaptığı konuşmada ***çok önemli bir sosyal devlet adımı attıkları, düzenli sosyal yardım alan ihtiyaç sahibi vatandaşların 150 kilovat saate kadar elektrik tüketimini ve bu kapsamda yaklaşık 2,5 milyonun üzerindeki hanede her ay ortalama 80 liralık elektrik faturasını devletin karşılayacağını*** bildirmiştir.
- 150 kWh'lik sınır, zaten asgari yaşam koşulları için eşik değer olarak kabul edilmelidir.

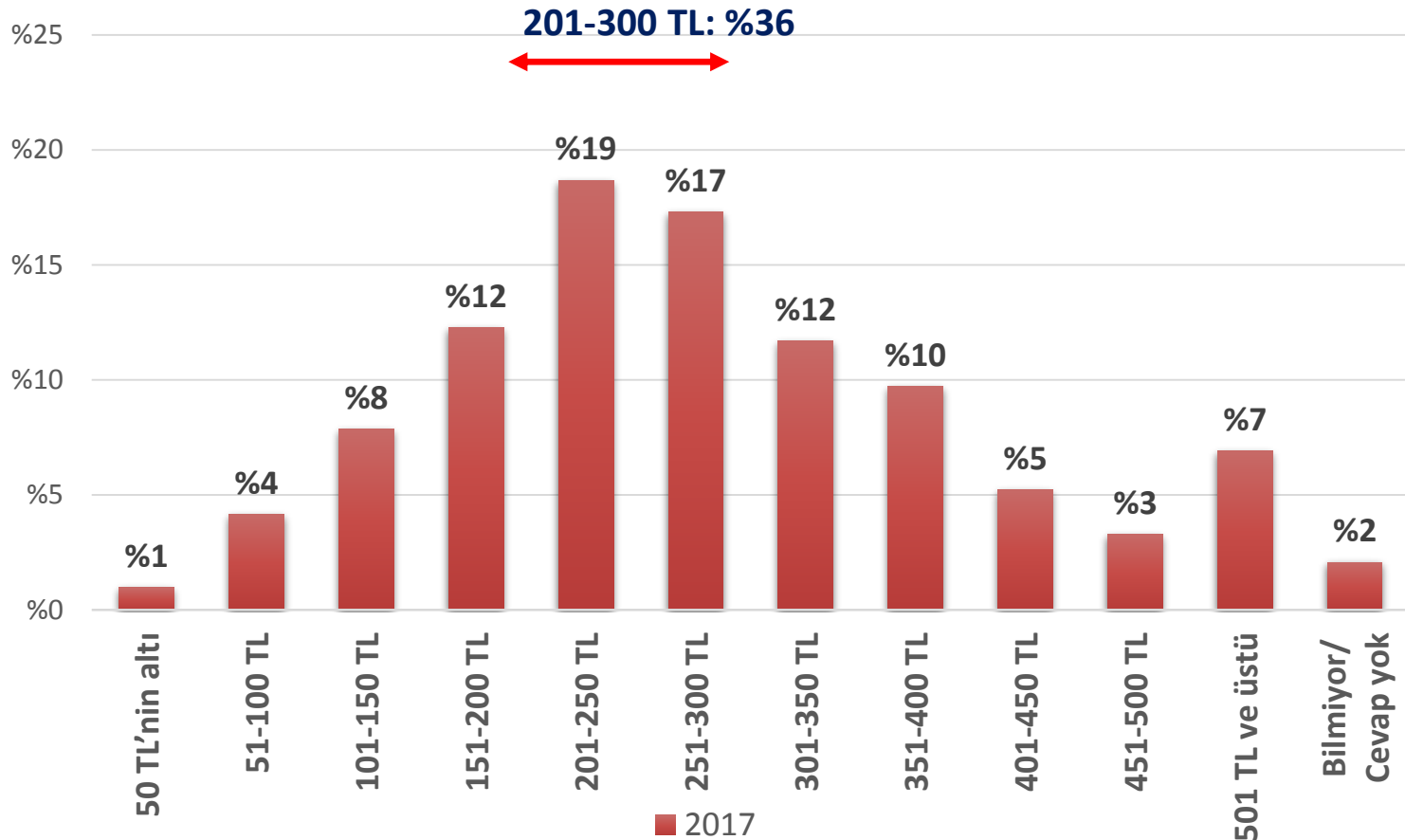

YOKSULLARA ENERJİ DESTEĞİ

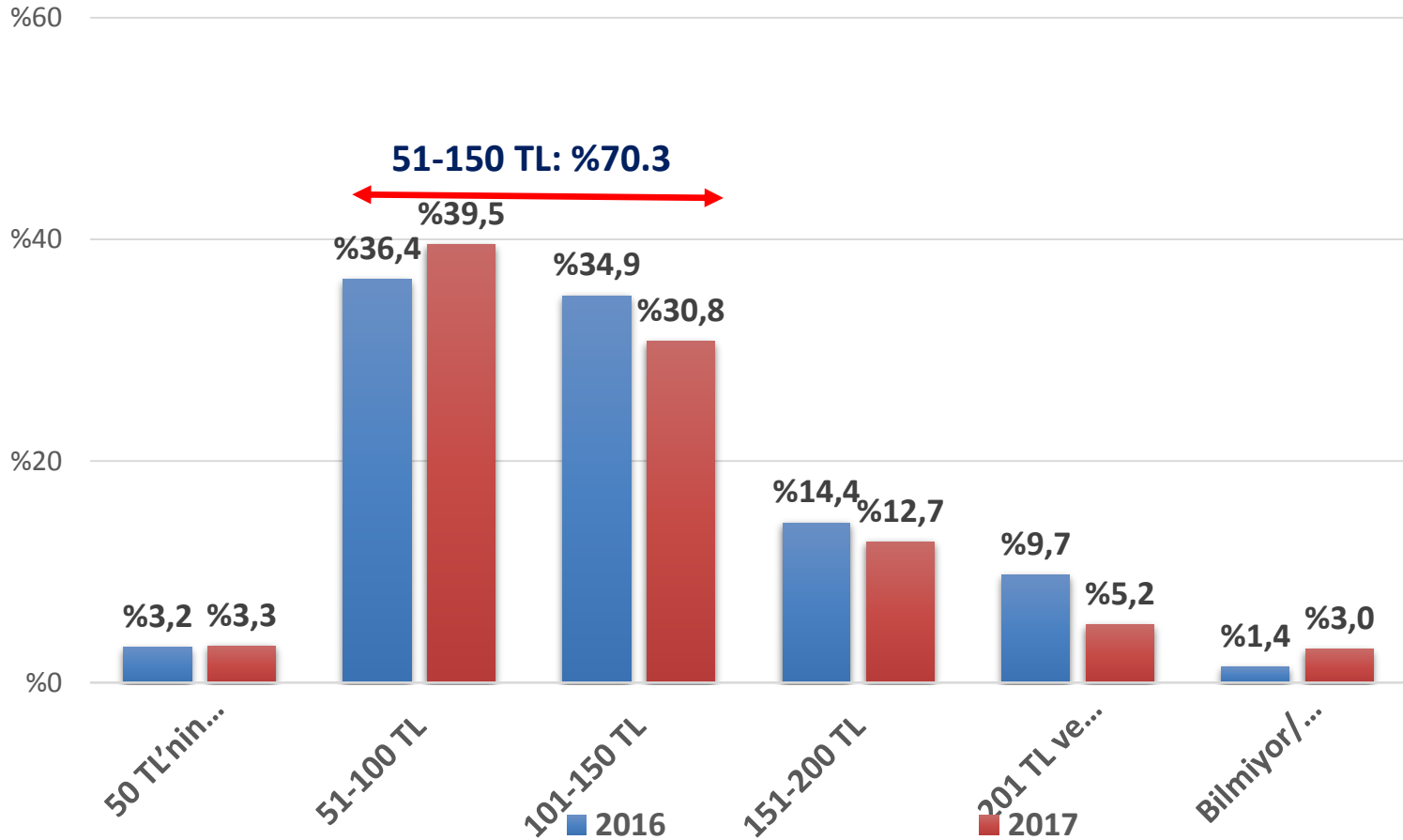
Ücret Düzeyi	İşçi Sayısı	Toplam İşçi Sayısına Oranı
Asgari Ücret Altında	1.800.000	11,10%
Asgari Ücret Düzeyi ve Altında	6.871.550	42,20%
Asgari Ücretin %1 Fazlasının Altında	7.654.600	47,00%
Asgari Ücretin %20 Fazlasının Altında	10.413.790	64,00%

Kaynak DİSK –AR

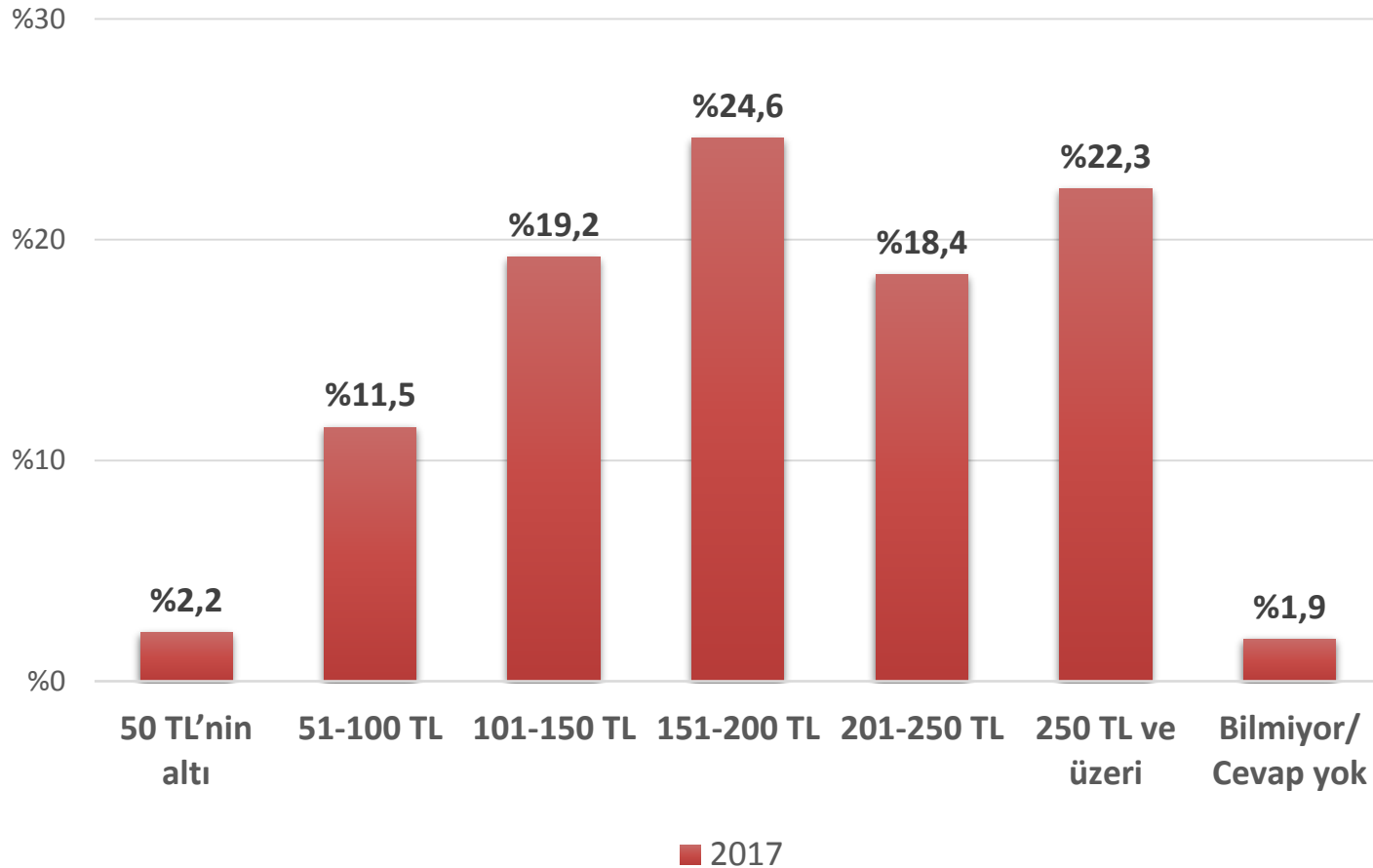
Evinizde toplam enerji tüketimi için aylık ne kadar harcıyorsunuz?

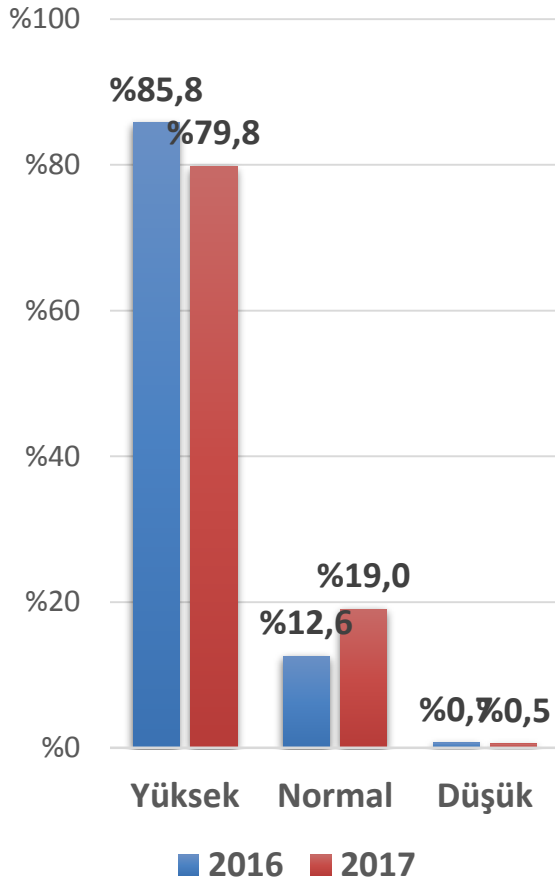
Aylık elektrik faturanız ortalama ne kadar gelmekte?

Aylık doğalgaz faturanız ortalama ne kadar gelmekte?

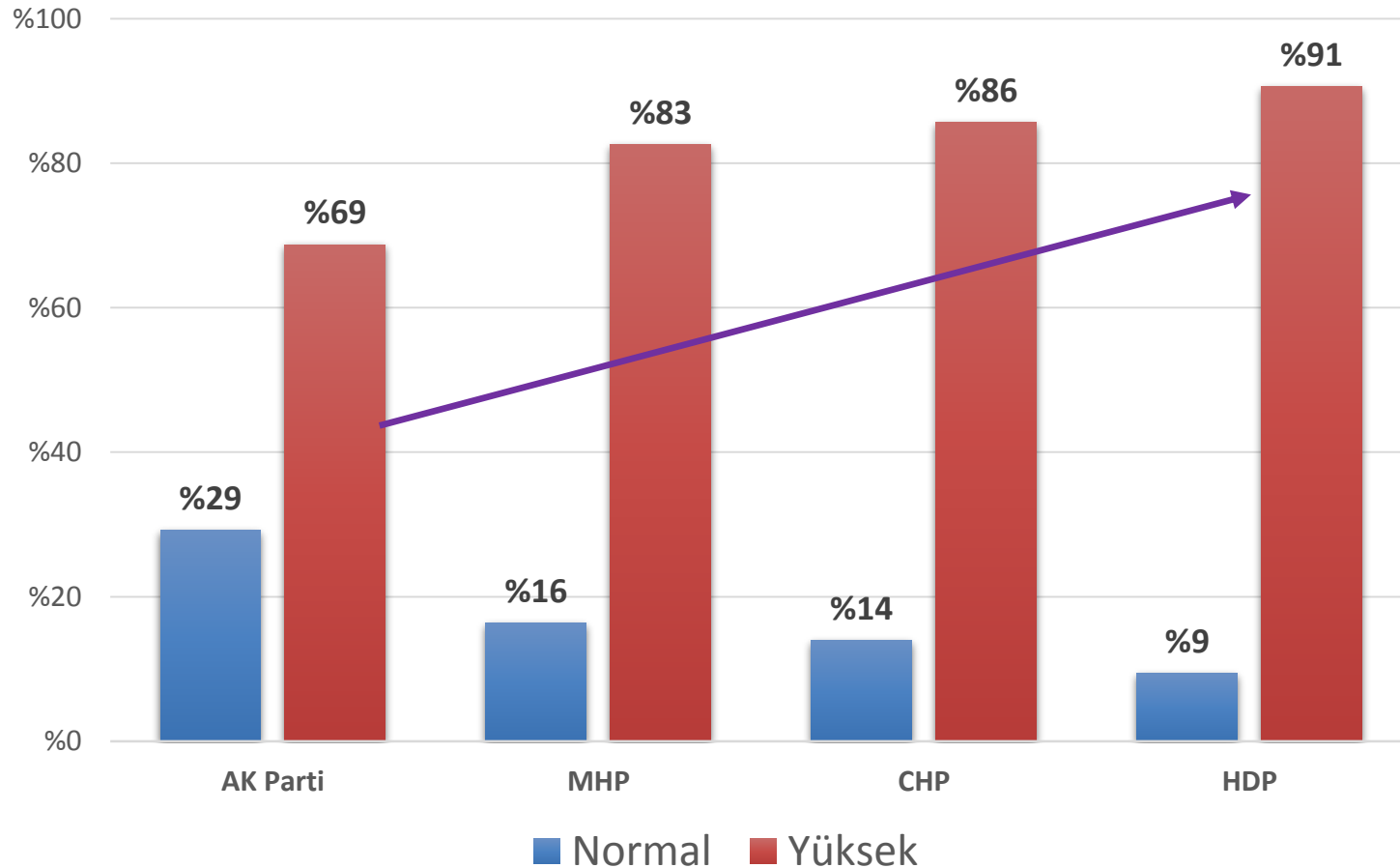

Genel olarak düşündüğünüzde, elektrik fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?

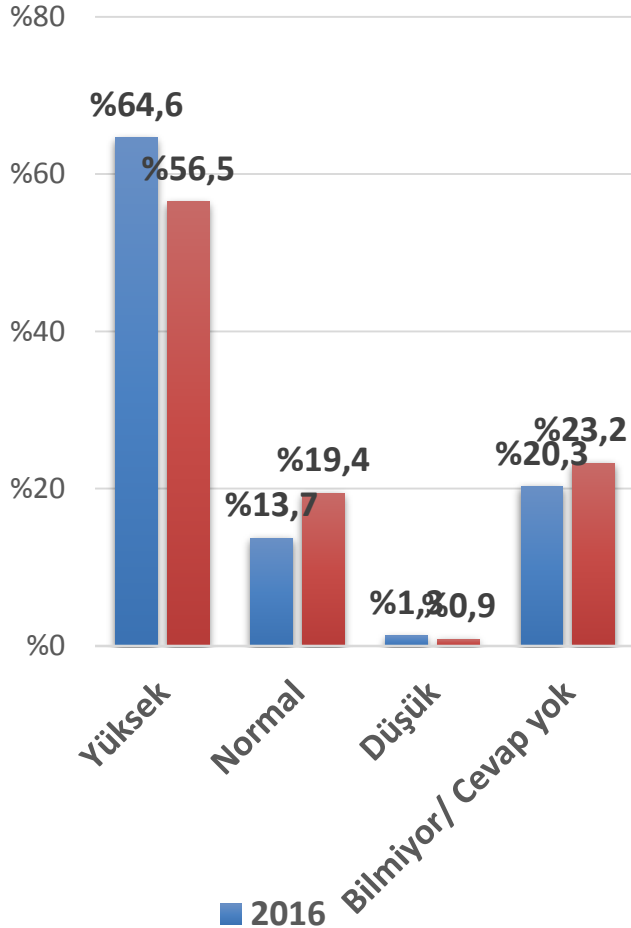

Evde en fazla tükettiğiniz enerji türü parasal olarak okuyacaklarımdan hangisidir?	Genel olarak düşündüğünüzde, elektrik fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?				N
	Düşük	Normal	Yüksek	Bilmiyor/ Cevap Yok	
Doğalgaz	%0,8	%22,0	%76,6	%0,5	573
Elektrik	%0,0	%14,8	%84,4	%0,8	482
Kömür	%0,8	%20,3	%78,8	%0,0	105
Odun	%3,0	%15,1	%79,0	%2,9	32
Tüpgaz	%0,0	%19,6	%80,4	%0,0	25
Petrol Ürünleri	%0,0	%33,4	%76,6	%0,0	15
Jeotermal	%0,0	%0,0	%100	%0,0	2
Toplam	%0.5	%19.0	%79.8	%0.6	1235

Elektrik fiyatlarını nasıl buluyorsunuz? * Siyasi Parti Tercihi

Doğalgaz fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?

Evde en fazla tükettiğiniz enerji türü parasal olarak okuyacaklarımdan hangisidir?	Doğalgaz fiyatlarını nasıl buluyorsunuz?				N
	Düşük	Normal	Yüksek	Bilmiyor/ Cevap Yok	
Doğalgaz	%0,5	%23,1	%75,4	%1,0	573
Elektrik	%1,2	%17,2	%39,2	%42,4	482
Kömür	%0,8	%13,4	%44,3	%41,5	105
Odun	%0,0	%6,3	%36,7	%57,0	32
Tüpgaz	%4,0	%8,0	%37,6	%50,4	25
Petrol ürünleri	%0,0	%40,1	%32,8	%27,0	15
Jeotermal	%0,0	%0,0	%100,0	%0,0	2
Toplam	%0,9	%19,4	%56,5	%23,2	1235

YOKSULLARA ENERJİ DESTEĞİ

		Aralık 2017	Aralık 2018	Ocak 2019
Elektrik	150 kWh	61,8 TL	89,5 TL	81,9 TL
Doğalgaz	125 m³	141,3 TL	183,4 TL	170,1 TL
Su	7 m³	53,2 TL	60,7 TL	52,4 TL
Toplam		256,2 TL	333,6 TL	304,5 TL
Asgari Ücret		1.404 TL	1.603 TL	2.020 TL
Elektrik Oran		4,40%	5,60%	4,10%
Doğalgaz Oran		10,10%	11,40%	8,40%
Elektrik+Doğalgaz+Su		18,20%	20,80%	15,10%

YOKSULLARA ENERJİ DESTEĞİ

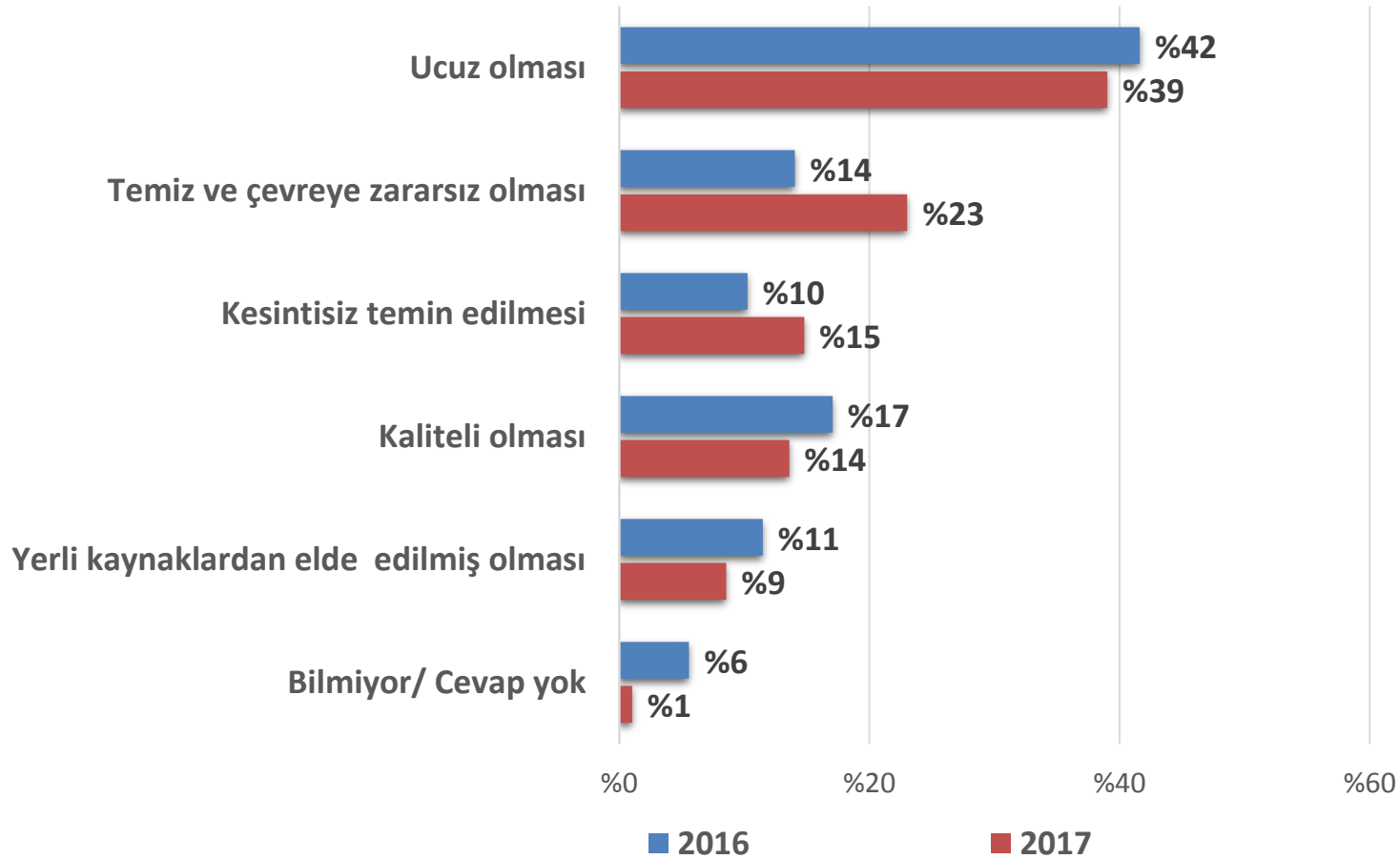
		Aralık 2017	Aralık 2018	Ocak 2019
Elektrik	200 kWh	82,4 TL	119,4 TL	109,2 TL
Doğalgaz	125 m³	141,3 TL	183,4 TL	170,1 TL
Su	7 m³	53,2 TL	60,7 TL	52,4 TL
Toplam		276,8 TL	363,5 TL	331,8 TL
Asgari Ücret		1.404 TL	1.603 TL	2.020 TL
Elektrik Oran		5,90%	7,40%	5,40%
Doğalgaz Oran		10,10%	11,40%	8,40%
Elektrik+Doğalgaz+Su		19,70%	22,70%	16,40%

Başka Sorunlar

- DOĞALGAZ ERKEN SATINALAN YURTTAŞLARDAN GAZ BEDELİNİ TAHSİL EDİP KULLANAN GAZ ŞİRKETİNİN YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜ YERİNE GETİRMİŞ TÜKETİCİLERE GAZIN VERİLDİĞİ TARİHTEKİ ARTMIŞ FİYATLARLA “TL FİYAT FARKI” NOTU İLE FATURA EDİLMESİ BÖYLECE TÜKETİCİLERDEN TAHSİL ETTİĞİ PARAYI FAİZSİZ KULLANAN GAZ ŞİRKETİNİN GAZI ZAMLI FİYATLA SATMA İMKANI TANINMASI
- YÜKSEK VE ENFLASYOLA ARTAN BİRİM HİZMET VE AMORTİSMAN BEDELLERİ
- GAZ BAĞLANTISI TESİS ÜCRETLERİNİN YÜKSEKLİĞİ:
- ABONE BAĞLANTI EDELİ 700,92 TL, BAĞLANTI KONTROL BEDELİ 608,88TL, GÜVENCE BEDELİ 455-537 TL
- GAZIN İLK KEZ GİTTİĞİ KENTLERDE ŞEBEKE İNŞASININ GECİKMESİ VE GAZA GEÇMEK İSTEYİP DE YILLARCA BEKLEYENLERİN UĞRADIĞI MAĞDURİYET

Enerji tüketiminizde ... önemlidir? (Önem sırası)

C 10. Türkiye enerji sisteminin en önemli sorunu nedir? (İki Yanıt Toplamı)

Kapasite Kullanımı ve Çalıştırılmayan Santraller

2018 yılında tüm santrallerin gerçekleşen toplam üretimleri;

- Güvenilir Üretim Kapasitelerinin % 77,18'i,
- Proje Üretim Kapasitelerinin % 65,05'i,
- Kapasite Faktörü kurulu kapasitelerin % 39,65'i olmuştur.

Kapasite Kullanımı ve Çalıştırılmayan Santraller

Proje üretim kapasiteleri açısından;

- İthal kömür santrallerinin % 100,
- Doğalgaz santrallerinin % 50'nin altında,
- Linyit santrallerinin yaklaşık % 75,
- Jeotermal santrallerinin yaklaşık % 83

kapasite kullanım oranı ile
çalıştırılmışlardır.

2018 yılında Kapasite Mekanizması kapsamında sisteme dâhil olan;

- Doğalgaz santrallerine 733,7 Milyon TL,
- Yerli kömür santrallerine 655,4 Milyon TL
- İthal Kömürü Yerli Kömür ile karıştırarak yakan santrallere 18 Milyon TL

olmak üzere, 28 adet santral için devlet bütçesinden toplamda yaklaşık 1,4 Milyar TL ilave ödeme yapılmıştır.

Kapasite Mekanizması Desteği

Yönetmelikte yapılan değişiklikle 2019 yılında Hidroelektrik santrallerin de bu sisteme dâhil edilmesinin önü açılmış ve

- 10 adet Hidroelektrik,
- 15 adet Yerli Kömür,
- 11 adet Doğalgaz,
- 7 adet İthal/Yerli Kömür santrali

olmak üzere **43 adet santral için 2 milyar TL** bütçe ayrılmıştır.

Kömür Yakıtlı Santrallara Destek

Önceki 2 yıl dikkate alındığında, 2018 yılında, linyit yakan santrallerin MW başına üretimlerinin ve kapasite kullanım oranlarının artmış olduğu saptanmaktadır.

Linyit santrallerindeki üretim artışının, teknik iyileştirmeler ve verimlilik artışlarından değil, uygulanan teşvik politikaları uyarınca Ağustos 2016'da yerli kömüre alım garantisi getirilmesinden ve yerli kömür ile üretilen elektrik enerjisinin EÜAŞ tarafından piyasa fiyatının üzerinde fiyatla satın alınmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

2018 yılında yerli kömür yakan santrallere piyasa fiyatının üzerinde, tahminen, yaklaşık 1 milyar TL ilave ödeme yapılmıştır.

ENERJİ SEKTÖRÜNDE TAKİPTEKİ KREDİLER ARTIYOR,ŞİRKETLER EL DEĞİŞTİRİYOR

- **BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU (BDDK) VERİLERİNE GÖRE, 2017 SONUNDA 637 MİLYON TL OLAN ENERJİ SEKTÖRÜNDEKİ (ELEKTRİK, GAZ, SU KAYNAKLARI ÜRETİM VE DAĞITIM SANAYİ) TAKİPTEKİ KREDİ MİKTARI, 2018 SONUNDA 6 MİLYAR 322 MİLYON TL'YE YÜKSELDİ. ARTIŞ ORANI YÜZDE 892 OLDU.**
- **GENEL TAKİPTEKİ KREDİLER ORANI AYNI DÖNEMDE YÜZDE 2.95'TEN YÜZDE 3.87'YE YÜKSELİRKEN, ENERJİ SEKTÖRÜNDEKİ TAKİPTEKİ KREDİLER BU DÖNEMDE YÜZDE 0.45'TEN YÜZDE 3.4'E YÜKSELDİ. TL'NİN DOLAR KARŞISINDAKİ REKOR DEĞER KAYBINDAN EN ÇOK ETKİLENENLERİN BAŞINDA GELEN ENERJİ SEKTÖRÜ, 2018'DE KREDİ BORÇLARININ YENİDEN YAPILANDIRILMASI İÇİN BANKALARIN KAPISINI ÇALDI. ELEKTRİK ÜRETİCİLERİ DERNEĞİ (EÜD) BAŞKANI CEM AŞIK, TEMMUZDAKİ KUR YÜKSELİŞİ SIRASINDA YAPTIĞI AÇIKLAMADA, SEKTÖRÜN YILDA 3 MİLYAR DOLAR KREDİ GERİ ÖDEMESİ OLDUĞUNU ANCAK NAKİT GELİRİN 500 MİLYON DOLAR OLDUĞU BELİRTEREK MALİ DURUMDAKİ ZORLUĞA İŞARET ETMİŞTİ.**
- **ENERJİ SEKTÖRÜNDE 2003-2018 DÖNEMİNDE 95 MİLYAR DOLARLIK YATIRIM YAPILDIĞI, YATIRIMLAR İÇİN ALINAN KREDİLERİN BÜYÜK KISMININ DÖVİZ CİNSİNDEN OLDUĞU BİLİNİYOR. BDDK VERİLERİNE GÖRE, ARALIK 2018 İTİBARIYLA ENERJİ ŞİRKETLERİNİN TÜRK BANKALARINA 34 MİLYAR DOLARLIK KREDİ BORCU BULUNUYOR. SEKTÖRDEKİ KÂRLİLİĞİN AZALMASI NEDENİYLE, ALMAN ENERJİ ŞİRKETİ EWE AG İLE AVUSTARYALI ENERJİ ŞİRKETİ OMV, TÜRKİYE'DEKİ VARLIKLARINI SATMA KARARI ALDI VE UYGULADILAR. (Cumhuriyet 6.2.2019)**

ENERJİ YATIRIMCILARI ŞİKAYETÇİ : ÖNLERİNİ GÖREMİYORLARMIŞ

LİMAK ENERJİ GRUBU CEO'SU BİROL ERGÜVEN:“ **GELECEK BEŞ YILI ÖNGÖREMİYORUM.SEKTÖRDEKİ TEMEL SORUN SÜREKLİ ARZ ARTIŞINA RAĞMEN ELEKTRİK TALEBİ TEİAŞ'IN TAHMİNLERİNE UYGUN ŞEKİLDE ARTMADI , BU NEDENLE OLUŞAN DÜŞÜK FİYAT YATIRIMLARI OLUMSUZ ETKİLEDİ. SÜREKLİ YENİ KANUNLAR VE DÜZENLEMELER İLE ZAMANLA KARARLAR İÇİNDE KAYBOLUNDU, ASLINDA HERŞEY ÇOK BASİT AMA , KARMAŞIKLAŞTIRILDIĞI ZAMAN DÜZELTMEK İÇİN DAHA FAZLA MÜDAHALE EDİLİYOR VE BÖYLELİKLE DE TAMAMEN İSTİKRARSIZ BİR YAPIYA DOĞRU GİDİLİYOR.”**

<https://yesilekonomi.com/birol-erguven-gelecek-bes-yili-ongoremiyorum/web>

2018 YILI DOĞALGAZ TARİFELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2018 yılı içinde Nisan, Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında yapılan zamlarla, **2017 yılı sonuna göre doğalgaz fiyatları konutlarda % 25-37, küçük sanayi kuruluşlarında % 29,5, büyük sanayi kuruluşlarında % 100, elektrik üretimi için yakıt olarak doğalgaz kullanan santrallerde % 146** oranında artmıştır.

BOTAŞ'ın boru hattı ile gaz ithal ettiği ülkelerden Türkiye sınırında gaz alış fiyatı 280-300 USD/1000m³ olup, bu rakamın üzerine % 20-25 oranında işletme giderleri eklendiğinde, **doğalgaz m³ maliyetinin 0,34-0,38 USD'ye** ulaşabileceğini tahmin edebiliriz.

Sürekli değişen dolar kuru için ortalama 1 USD = 5,50 TL baz alındığında, yukarıdaki kabullerle **BOTAŞ'ın maliyeti 1,87 ila 2,09 TL/m³ olan gazı;**

- Elektrik üretim tesislerine **1,55 TL/m³** fiyatla maliyetinin yaklaşık **% 17-26** altına,
- Büyük sanayi kuruluşlarına **1,35 TL/m³** fiyatla maliyetin **% 28-35** altına,
- Küçük sanayi kuruluşları ve konutlar için ise maliyetin yarısının da altına

satıyor olduğu ve doğalgaz fiyatlarında sübvansiyonların halen sürdüğü görülmektedir.

2018 YILI DOĞALGAZ TARİFELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

SIRA NO	TANIMI	31.12.2017 TL/m ³	1.1.2018 TL/m ³	31.12.2018 TL/m ³	31.12.2017'YE GÖRE ARTIŞ %	1.1.2019 TL/m ³	31.12.2017'YE GÖRE ARTIŞ %
1	31.12.2018 BOTAŞ'ın kentsel doğal gaz dağıtım şirketlerine satış fiyatları						
1.1	Serbest olmayan tüketiciler için	0,763615	0,763615	0,988904	29,50	0,890014	16,55
1.2	Yıllık tüketimi 300.000 Sm ³ ve altında elektrik üretimi dışında kullanıcılar	0,763615	0,763615	0,988904	29,50	0,890014	16,55
1.3	Yıllık tüketimi 300.000 Sm ³ ün üzerinde elektrik üretimi dışında kullanıcılar	0,704145	0,800000	1,351527	91,94	1,351527	91,94
1.4	Elektrik üretimi için kullananlar	0,763615	0,800000	1,700000	146,36	1,550000	102,99
2	BOTAŞ'la sözleşmesi olan tüketiciler						
2.1	Yıllık tüketimi 300.000 Sm ³ ve altında elektrik üretimi dışında kullanıcılar	0,763615	0,763615	0,988904	29,5	0,890014	16,65
2.2	Yıllık tüketimi 300.000 Sm ³ ün üzerinde elektrik üretimi dışında kullanıcılar	0,704145	0,988904	1,351527	91,94	1,351527	91,94
2.3	Elektrik üretimi için kullananlar	0,763615	1,351527	1,700000	146,36	1,550000	102,99
3	Kentsel doğalgaz şirketlerinin konut tüketicilerine satış fiyatları						
3.1	İGDAŞ	1,097500	1,130700	1,482800	35,10	1,3580	23,74
3.2	BAŞKENTGAZ	1,135100	1,183310	1,555500	37,03	1,4245	25,50
3.3	BURSAGAZ	1,086700	1,064100	1,389351	24,70	1,2699	16,86

DOĞALGAZ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN KONTROL ALTINA ALINMASI 1

- TÜRKİYE'DE TÜKETİLEN DOĞALGAZIN NEREDE İSE TAMAMI İTHAL EDİLMEKTEDİR. DOĞALGAZ FİYATLARI PETROL FİYATLARI İLE BAĞLANTIDIR. PETROL FİYATLARINDAKİ YÜKSELİŞ VE DÜŞÜŞLER ANINDA OLMASA DA, BELİRLİ BİR SÜRE SONRA DOĞALGAZ FİYATLARINA YANSIMAKTADIR. ÖTE YANDAN DOĞALGAZ FİYATLARI, KAYNAĞINA, ARZ MİKTARINA VE PAZARA SUNULMA BİÇİMİNE (BORU HATTI, LNG) GÖRE DE FARKLILIK GÖSTERMEKTEDİR.
- ODAMIZ, UZUN YILLARDIR, ÜLKEMİZİN ÇEŞİTLİ ÜLKELERLE YAPMIŞ OLDUĞU GAZ ALIM ANLAŞMALARININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ, YENİDEN GÖRÜŞME KONUSU YAPILMASI VE ÜLKEMİZ ALEYHİNE HÜKÜMLERDEN ARINDIRILMASI GEREKTİĞİNİ SAVUNMUŞTUR. NE VAR Kİ, BU UYARIMIZ SİYASİ İKTİDARLAR TARAFINDAN DİKKATE ALINMADIĞI GİBİ, AZERBAYCAN İLE YAPILAN TANAP ANLAŞMASI DA, RUSYA FEDERASYONU (RF) İLE YAPILAN TÜRK AKIMI ANLAŞMASI DA, İHRACATÇI ÜLKELER LEHİNE, ÜLKEMİZ ALEYHİNE HÜKÜMLERLE DOLUDUR.
- TANAP KAPSAMINDA AZERBAYCAN'DAN İTHAL EDİLECEK GAZIN ALIŞ FİYATININ, TÜRKİYE'NİN RF'DEN İTHAL ETTİĞİ BENZER VASIFTAKİ GAZIN ALIŞ FİYATINDAN YÜZDE 12 DAHA UCUZ OLMASI ÖNGÖRÜLMÜŞTÜR

DOĞALGAZ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN KONTROL ALTINA ALINMASI 2

- FİYATTA SAĞLANAN BU KÜÇÜK İNDİRİME KARŞIN, BOTAŞ, YÜZDE OTUZ ORTAĞI OLDUĞU BU ŞİRKETTEN SATIN ALACAĞI HER BİN METRE KÜP GAZ İÇİN, ESKİŞEHİR TESLİMİNDE 78 USD, TRAKYA'DA TESLİM ALMASI HALİNDE İSE 103 USD, TAŞIMA PARASI ÖDEYECEKTİR.
- OYSA TÜRKİYE'NİN AZERBAYCAN İLE YAPTIĞI DİĞER CARİ SÖZLEŞME İLE İTHAL EDİLEN AZERİ GAZININ, TÜRKİYE GİRİŞİNDEN TÜKETİM NOKTASINA KADAR TAŞIMA BEDELİ, EPDK TARAFINDAN BİN METRE KÜP İÇİN 32 TL, YAKLAŞIK 6,1 USD OLARAK BELİRLENMİŞTİR. BAŞKA BİR İFADE İLE TANAP'IN BOTAŞ'TAN TAHSİL EDECEĞİ TAŞIMA BEDELİ, BOTAŞ'IN KENDİ MÜŞTERİLERDEN TAHSİL ETTİĞİ RAKAMIN 13-17 KATIDIR. BU, KAYDA DEĞER BİR DOST KIYAĞI (!) OLSA GEREK.
- BU FAHİŞ TAŞIMA BEDELLERİNİN, RF'DEN İTHAL EDİLEN DOĞAL GAZDAN YÜZDE 12'LİK İNDİRİMLE DENGELENEBİLMESİ İÇİN RF'NİN TÜRKİYE'YE DOĞALGAZ SATIŞ FİYATININ BUGÜNE GÖRE YAKLAŞIK % 43-56 ORANINDA ARTMASI VE 430-450 USD/1000 M³ BANDINA ÇIKMASI GEREKECEKTİR. LNG ARZINDAKİ ARTIŞ VE FİYATLARDAKİ GENEL SEYİR DİKKATE ALINDIĞINDA DA, BU GERÇEKÇİ BİR BEKLENTİ DEĞİLDİR.

DOĞALGAZ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN KONTROL ALTINA ALINMASI 3

- RUSYA FEDERASYONU, UKRAYNA, MOLDAVYA, ROMANYA, BULGARİSTAN ÜZERİNDEN TÜRKİYE'YE YILDA 14 MİLYAR M³ GAZ İHRAÇ ETTİĞİ BATI HATTININ YERİNE, ESAS OLARAK SİYASİ SORUNLAR YAŞADIĞI UKRAYNA'YI DEVRE DIŞI BIRAKMAK VE BAŞTA BALKANLAR OLMAK ÜZERE AVRUPA'DA YENİ PAZARLARA ULAŞMAK İÇİN KARADENİZ'İN ALTINDAN TRAKYA'DAKİ KIYIKÖY'E ULAŞACAK, ORADAN DA YUNANİSTAN VE/VEYA BULGARİSTAN ÜZERİNDEN PAZAR ÜLKELERE UZANACAK HER BİRİ 15,75 MİLYAR M³/YIL KAPASİTELİ ÇİFT BORU HATTI İNŞA PROJESİNİN ADINA TÜRK AKIMI DENİLMİŞTİR. MODA DEYİMİLE "SÖZDE TÜRK AKIMI" OLARAK ADLANDIRILAN BU PROJE İLE TÜRKİYE, RUSYA FEDERASYONU'NDAN YILDA 15,75 MİLYAR M³ GAZ ALABİLECEK, BAKİYE 15,75 MİLYAR M³ GAZI KIYIKÖY'DEN SINIRA TAŞIMAK İÇİN RUS ŞİRKETLERİ İLE ORTAK OLACAĞI BİR ŞİRKET KURACAKTIR. TÜRKİYE, ADI TÜRK OLAN BU HATTAN YILDA 15,75 MİLYAR M³'ÜN DIŞINDA GAZ ALAMAYACAĞI GİBİ, BU MİKTARIN PAZAR ÜLKELERE SATIŞINDA DA HİÇ BİR SÖZ HAKKI OLMAYACAKTIR. OYSA BU BORU HATTI KARADENİZ'İ VEREVLEMESİNE GEÇMEK YERİNE MEVCUT MAVİ AKIM HATTININ YANINA DAHA KISA BİR BORU HATTI İLE İNŞA EDİLEBİLİR VE KARAYA ÇIKIŞ NOKTASI OLAN SAMSUN'DAN TÜRKİYE'NİN BATI SINIRINA MEVCUT BORU HATLARINA YAPILACAK İLAVELERLE BOTAŞ TARAFINDAN TAŞINABİLİRDİ.

DOĞALGAZ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN KONTROL ALTINA ALINMASI 4

- BÖYLECE, ÜLKEMİZİN İHTİYAÇ HALİNDE BU GAZIN DAHA BÜYÜK BÖLÜMÜNÜ SATIN ALABİLME İMKÂNI OLABİLİR VE TAŞINAN GAZIN AVRUPA PAZARINA SATIŞINDA SÖZ SAHİBİ OLUNABİLİRDİ.
- ODAMIZIN VE BİRÇOK UZMANIN DİLE GETİRDİĞİ BU ALTERNATİFLER ENERJİ YÖNETİMİ VE SİYASİ İKTİDAR TARAFINDAN DİKKATE ALINMAMIŞ, OYUNUN TÜM KURALLARINI RF BELİRLEMİŞTİR. İKTİDAR, İLAVETEN RF'YE BORU HATTINI TÜRKİYE'NİN KARADENİZ'DEKİ MÜNHASIR EKONOMİK BÖLGESİ'NDEN GEÇİRME İZNİ VEREREK GÜZERGÂHI KISALTMA VE MALİYETLERİ DÜŞÜRME FIRSATI VERMİŞ VE BU PROJEYE BİR DİZİ TEŞVİK VE VERGİ BAĞIŞIKLIĞI TANIMIŞTIR. ÜLKEMİZ, GEREK TANAP GEREK TÜRK AKIMI PROJELERİNDEN DAHA UCUZ GAZ TEMİN ETME İMKÂNLARINI DEĞERLENDİREMEMİŞTİR.

DOĞALGAZ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN KONTROL ALTINA ALINMASI 5

- ODAMIZ DAHA ÖNCE, ÜLKEMİZİN GAZI DAHA UCUZA TEMİN EDEBİLECEĞİ ALTERNATİF KAYNAKLARI ARAŞTIRMASI VE BORU HATLARIYLA GAZ TEMİNİNİN YANI SIRA SIVI GAZ (LNG) ARZINI DA ARTIRMASI GEREĞİNE DE İŞARET ETMİŞTİ. SON YILLARDA YÜZER LNG (SIVILAŞTIRILMIŞ DOĞALGAZ) DEPOLAMA VE YENİDEN GAZLAŞTIRMA TERMİNALİ FSRU (FLOATING STORAGE AND REGASIFICATION UNIT), TESİSLERİNİN YAPILMASI VE DEVREYE GİRMESİ OLUMLUDUR. DÜNYADA SIVI GAZ ARZINDAKİ ARTIŞLARIN YARATABİLECEĞİ, DAHA UCUZ FİYATLARLA DOĞALGAZ İTHAL ETME İMKÂNI MUTLAKA DEĞERLENDİRİLMELİDİR.
- YURT İÇİNDE DOĞALGAZ ÜRETİMİ ÇOK YETERSİZDİR. YEREL KAYNAKLARDAN DOĞALGAZ ARZINI ARTIRMAK İÇİN ÜLKENİN KARASAL ALANLARINDA VE “MAVİ VATAN” OLARAK ADLANDIRILAN DENİZLERİNDE, ARAMA VE SONDAJ ÇALIŞMALARINA AĞIRLIK VERİLMELİDİR. AKDENİZ’E SINIRI OLAN ÜLKELER TÜM DENİZ ALANLARINI KENDİ ÇIKARLARI DOĞRULTUSUNDA PARSELLER VE ARAMA SONDAJ FAALİYETLERİNİ YOĞUNLAŞTIRIR, HATTA ÜRETİME BAŞLARKEN TÜRKİYE’NİN KENDİ KITA SAHANLIĞINI İLAN ETMEKTE GECİKMESİ AYMAZLIKTIR. TÜRKİYE KITA SAHANLIĞINI DERHAL DUYURMALI, BU BÖLGEDE SİSMİK ÇALIŞMALARI YOĞUNLAŞTIRMALI, SONDAJLARI ARTIRMALIDIR.

DOĞALGAZ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN KONTROL ALTINA ALINMASI 6

- SONUÇ OLARAK DOĞALGAZ FİYAT ARTIŞLARINI KONTROL EDEBİLMEK İÇİN DOĞALGAZIN DAHA UCUZA TEMİN EDİLEBİLECEĞİ KAYNAKLARI ÇEŞİTLEMEK, MEVCUT SÖZLEŞMELERDE FİYATI ARTIRICI VE ÜLKEMİZ ALEYHİNE İŞLEYEN HÜKÜMLERİ İPTAL ETMEK VE YURTIÇİ GAZ ÜRETİMİNİ ARTIRMAK GEREKMEKTEDİR.
- ELEKTRİK ÜRETİMİ İÇİNDE, YENİLENEBİLİR KAYNAKLARIN PAYININ ARTMASINA VE DOĞALGAZIN PAYININ AZALTILMASINA YÖNELİK POLİTİKA VE UYGULAMALARA AĞIRLIK VERİLMELİ, ÖNÜMÜZDEKİ YILLARDA DOĞALGAZIN PAYI ÖNCE % 30'UN ALTINA VE NİHAİ OLARAK % 25'LER DÜZEYİNE DÜŞÜRÜLMELİDİR.
- ENERJİDE DIŞA BAĞIMLILIĞI DAHA DA ARTIRACAK OLAN YENİ DOĞALGAZ SANTRAL PROJELERİNE LİSANS VERİLMEMELİDİR. LİSANS ALAN PROJELERDEN YÜKÜMLÜLÜKLERİNİ YERİNE GETİRMEYENLERİN LİSANSLARI İSE İPTAL EDİLMELİDİR.
- YURTIÇİ DOĞALGAZ ARAMA VE ÜRETİM FAALİYETLERİNİN YOĞUNLAŞMASININ GEREĞİ AÇIKTIR. YERLİ DOĞALGAZ ÜRETİMİNİN DE MUTLAKA ARTIRILMASI GEREKMEKTEDİR. BU NOKTADA, KARASAL ALANLARIN YANI SIRA DENİZLERDEKİ ARAMALARA MUTLAKA HIZ VERİLMELİDİR. BİR “MASTER PLAN” DÂHİLİNDE, ÜLKE KARASINDA VE DENİZLERİNDE ARAMA SEFERBERLİĞİNE GİRİŞİLMELİDİR.

DOĞALGAZ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN KONTROL ALTINA ALINMASI 7

- AKDENİZ’İ KENDİ ÇIKARLARI DOĞRULTUSUNDA PARSELLEMeye YÖNELEN ÜLKELERİN BU GİRİŞİMLERİNE KARARLI BİR ŞEKİLDE KARŞI ÇIKILMALI, TÜRKİYE; LÜBNAN, SURİYE, LİBYA VB. ÜLKELERLE İŞBİRLİĞİ İÇİNDE, AKDENİZ KITA SAHANLIĞINI İLAN ETMELİ, EGEMENLİK HAKLARINI TİTİZLİKLE SAVUNMALIDIR. KITA SAHANLIĞI İÇİNDE PETROL VE GAZ BULUNMA OLASILIĞININ OLDUĞU BÖLGELERDE SİSMİK ÇALIŞMALAR YOĞUNLAŞTIRILMALI, SİSMİK ÇALIŞMALARIN SONUÇLARINA GÖRE DENİZ SONDAJLARINA YÖNELİNMELEDİR.
- MEVCUT GAZ ALIM ANLAŞMALARı KAPSAMLI VE AYRINTILI BİR ŞEKİLDE İNCELENMELİ, ÜLKE ALEYHİNE HÜKÜMLERİN İPTALİ İÇİN YENİDEN GÖRÜŞME KONUSU YAPILMALIDIR. ÜLKE KARASINDA VE DENİZLERİNDE ARAMA SEFERBERLİĞİNE GİRİŞİLMELİDİR.

DOĞALGAZ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN KONTROL ALTINA ALINMASI 8

ULUS ÖTESİ ŞİRKETLERE VERİLECEK BORU HATTI TESİS VE İŞLETME HAKLARI, İLERİDE ÜLKENİN EGEMENLİĞİNE MÜDAHALE NEDENLERİNİ DE DOĞURABİLİR. BU NEDENLE, ÜLKEMİZİN EGEMENLİK HAKLARINI VE İLETİMDEKİ BOTAŞ TEKELİNİ ZAAFA UĞRATACAK OLAN TÜM GİRİŞİM VE PROJELERE KARŞI DURULMALIDIR. BOTAŞ ORTAK DA OLSA, BAŞKA BİR DEVLETE, O DEVLETİN ULUSAL VE ÇOKULUSLU KURUMLARINA VE ULUS ÖTESİ ŞİRKETLERE, ÜLKE TOPRAKLARI ÜZERİNDE BORU HATTI TESİS VE İŞLETME HAKKI VERİLMEMELİDİR. BAŞKA ÜLKELERDEKİ ÜRETİCİLERİN, GAZ VE PETROLÜ, ÜLKE ÇIKARLARINA UYGUN OLMASI, ETKB İLE BOTAŞ'IN UYGUN GÖRMESİ HALİNDE VE BOTAŞ'LA YAPILACAK BİR İŞBİRLİĞİ KAPSAMINDA, MEVCUT ULUSAL GAZ VE BORU ŞEBEKESİ ÜZERİNDEN TAŞINABİLİR. ANCAK TÜRKİYE, TAŞINACAK GAZ VE PETROLÜN TAMAMINI VEYA KAYDA DEĞER BİR BÖLÜMÜNÜ TERCİHLİ TİCARİ ŞARTLARDA SATIN ALMA VE ULUSAL İHTİYAÇLARIN KARŞILANMASINDA KULLANMANIN YANI SIRA İHRAÇ ETME İMKÂNINA DA SAHİP OLMALIDIR.

ALGAZ FİYATLARINDAKİ ARTIŞIN KONTROL ALTINA ALINMASI 9

TÜRKİYE 2018 YILINDA 50,361 MİLYAR METREKÜP GAZ İTHAL ETMİŞTİR. AZ SAYIDA ÜLKEYE AŞIRI BAĞIMLILIK, EKONOMİK AÇIDAN OLDUĞU KADAR, ULUSAL GÜVENLİK AÇISINDAN DA SAĞLIKLI BİR DURUM DEĞİLDİR. DOĞALGAZDA RUSYA'YA VE İRAN'A BAĞIMLILIĞIN AZALTILMASINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR YAPILMALIDIR. TÜRKİYE, MUTLAKA ÇEŞİTLİ KAYNAK ÜLKELER ARASINDA DAHA DENGELİ İTHALAT ORANLARI SAĞLAMAK DURUMUNDADIR. GÜVENİLİR YENİ KAYNAKLARDAN KAYNAK ÇEŞİTLENDİRİLMESİ SAĞLANMALIDIR.

ETKB, ARZ GÜVENLİĞİ İÇİN GEREKLİ ÖNLEMLERİ ALMALI VE KRİZ DURUMLARI İÇİN UYGULANABİLİR ACİL EYLEM PLANLARI HAZIRLAMALIDIR.

TEMEL BİR İHTİYAÇ OLAN DOĞALGAZIN FİYATLARI ÜZERİNDEKİ KDV %18'DEN %1'E DÜŞÜRÜLMELİ, ÖTV KALDIRILMALIDIR.

BENİ DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM

OĞUZ TÜRKYILMAZ (IE73)

**ODTÜ MEZUNLAR DERNEĞİ ENERJİ KOMİSYONU ÜYESİ
TMMOB MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI ENERJİ ÇALIŞMA GRUBU
BAŞKANI**

İLETİŞİM:

oguz.turkyilmaz@mmo.org.tr

**KİRLENMEDEN, KİRLETMEDEN,
BARIŞ İÇİNDE, EŞİT, ÖZGÜR, ADİL,
AYDINLIK BİR DÜNYA VE**

BAĞIMSIZ VE DEMOKRATİK BİR TÜRKİYE DİLEĞİYLE...

